

KUĆNO KOMPOSTIRANJE

Zbrinjavanjem vlastitog biootpada smanjujemo ukupnu količinu biomase koja odlazi na odlagališta te ujedno doprinosimo smanjenju emisija stakleničkih plinova koji nastaju na deponijima i prilikom transporta otpada. Preko 40% biološki razgradivog otpada koji se odlaže na deponijima u Hrvatskoj čine kuhinjski i vrtni biootpad. Preuzimanje odgovornosti za vlastiti otpad omogućava nam da na vrlo konkretan način osobno doprinesemo očuvanju okoliša i njegovoj regeneraciji. Vraćanjem hranjivih tvari u tlo iz kojeg su i potekle, stvaramo uvjete za izgradnju humusnog sloja u osirnamašenom tlu.

Kompostiranje je prirodan proces razgradnje biomase i događa se samo od sebe svuda oko nas, a možemo ga jednostavno pokrenuti oponašanjem prirodnih uvjeta. Osnovu dobre razgradnje čine kisik, pravilan omjer dušičnog ('zelenog', vlažnog) i ugljičnog ('smeđeg', suhog) materijala, te dovoljna količina vlage. Kompostiranje nije truljenje! Kompostiranje je aeroban proces i ako se ispravno izvodi, nema neugodnih mirisa. Kompostirati se može na hrpi u vrtu ili u posudi, na balkonu, pa čak u stanu! Gotov kompost možemo koristiti za uzgoj biljaka ili ga pokloniti nekom vrtlaru.

KOMPOSTIRANJE U POSUDI:

1./ Na posudi zapremine 40-60 l, koja ima poklopac, izbušimo rupe promjera cca 4-6 mm na međusobnom razmaku od 5-10 cm sa svih strana.

2./ Na dno posude stavimo cca 5 cm suhих grančica koje će poslužiti kao drenažni sloj u slučaju pretjeranog nakupljanja vlage, te kao aerobni džep za bolji protok zraka.

3./ Na grančice stavljamo sloj kartona i cca 5 cm suhog lišća (ili neki drugi ugljični materijal).

4./ Zatim dodajemo tanki sloj zdrave zemlje, kompost, ili glistinac, koji djeluju kao prirodni aktivator procesa razgradnje jer sadrže mikroorganizme koji će potaknuti i održavati naš mali pogon za prerađu biootpada.

5./ Nakon uspostave osnovnih uvjeta, naizmjenično dodajemo sirovi organski otpad iz kuhinje i ugljični materijal (suhu lišće, usitnjeni karton i sl.) u volumenskom omjeru smeđe:zeleno=2-4:1 ili piljevinu u omjeru smeđe:zeleno=1:1 (jer ima puno veći udio ugljika!).

» Svaka 2-4 dana sadržaj promiješamo kako bismo prozračili sadržaj kante te pazimo da materijal ne postane previše vlažan.

» Vlažnost provjeravamo stiskom materijala u šaci: ako se materijal cijedi, znači da je prevlažno i treba dodati više suhog, smeđeg materijala; ako se na stisak ruke rasipa, znači da je presuho i možemo dodati malo vode.

Ovakav način kompostiranja nam omogućava da kontinuirano dodajemo organske sastojke kroz duži vremenski period jer se razgradnja pojedine tvari odvija unutar 30 dana. Da bismo izdvojili zreli kompost potrebno je ili prosijati materijal ili pustiti da se u kanti do kraja razgrađuje još nekih 3-4 tjedna prije nego što ga upotrijebimo.

Kvalitetan i izbalansiran kompost dobit ćemo ako miješamo što više različitog i čim više usitnjen materijal (na 'veličinu palca').

» Video priručnik za kompostiranje u posudi - https://youtu.be/t_1HL9H1cnA

KOMPOSTIRANJE U VRTU:

- 1./ Komposter je najbolje smjestiti u hladu gdje nije izložen vjetru. Možemo napraviti drveni okvir ili postaviti metalnu žicu na zemlju kako bismo omogućili glistama i drugim korisnim mikroorganizmima da koloniziraju našu kompostnu hrpu.
- 2./ Na dno možemo staviti sloj suhih grančica za drenažu i zbog prozračnosti (nije obavezno).
- 3./ Kao prvi sloj stavljamo usitnjeni karton ili suho lišće, ili neki drugi ugljikom bogati materijal.
- 4./ Zatim dodajemo na hrpu zeleni materijal iz vrta (trava, korov) i organski otpad iz kuhinje, te svaki zeleni sloj obavezno posipamo slojem ugljičnog materijala; piljevinu ili svježu drvenu sječku dodajemo u volumenskom omjeru 1:1, a druge materijale (sijeno, slama, suho lišće, karton i sl.) u volumenskom omjeru smeđe:zeleno=2-4:1.
  - » Materijal ostaje na hrpi dok se ne razgradi, stoga je korisno imati dvije hrpe (tj. dva okvira/pretinca); kada se jedna napuni ostavimo ju pokrivenu da se razgrađuje dok punimo drugu.
  - » Kod 'lijenog kompostiranja' pazimo da se slojevi ne sabijaju kako bi ostali prozračni.
  - » Kompostiranje možemo ubrzati dodavanjem više materijala bogatijeg dušikom, no u tom slučaju je potrebno hrpu prozračivati, odnosno preokrenuti sadržaj vilama nakon 5-7 dana (dovod kisika će pospješiti razgradnju i osigurati aerobne uvjete) i još barem jednom nakon 14 dana.
  - » Treba pripaziti da se kompost ne isušuje, ali i da se previše ne moči na kiši. Zbog toga ga je korisno prekriti kartonom, ceradom, starim tepihom, i sl. Okvir treba imati razmake među daskama/letvama, radi protoka zraka. Možemo se poslužiti i metalnom žicom koja će držati organski materijal na okupu.
  - » **Video priručnik za izradu kompostne hrpe** - https://youtu.be/yHndD_0QYT8

KOMPOSTIRATI SE MOŽE:

Ugljikom bogat 'smeđi' materijal:

- » kuhinjski ubrusi, salvete, piljevina, suho lišće, usitnjeni karton, tuljci od toalet papira
- » možemo kompostirati slamu, sijeno ili drvenu sječku, no oni se duže razgrađuju, pa nisu idealni za kompostiranje u posudama, ali su odličan materijal za 'lijene' hrpe u vrtu

'Zelene' materijale bogate dušikom:

- » sirovi ostaci od pripreme obroka, srž i kore voća i povrća, kava, čaj (s vrećicom, ako je od celuloze), pokošena trava, ostaci biljaka, uvelo cvijeće.

Kompostirati možemo i:

- » ljske jaja, stare začine ili brašno, dlaku, nokte.

U kompost NE stavljamo:

- » kuhanu hranu, ulja, tekućine i prerađevine
- » u kompost isto tako ne bacamo maramice koje koristimo kada smo prehladjeni, pelene, uloške, zaražene biljke, osjemenjeni korov
- » papir, novine i časopise - njih prvo recikliramo(!); celulozna vlakna u kompost stavljamo u obliku kartona
- » sav ostali otpad koji možemo zasebno razvrstati i ponovno iskoristiti (npr. tekstil)

Izbjegavamo:

- » pepeo, citrusne, lišće oraha i hrasta, jer djeluju kao inhibitori mikroorganizama i zaustavljaju proces razgradnje, no u manjim količinama neće stvarati probleme

Više o kompostiranju možete pronaći u priručniku 'Briga o tlu' na stranici www.zmag.hr, pod 'Publikacije'.